
142. Anna Ekström (Indlæg)

Fru president! Tack för möjligheten att lägga fram denna presentation! Språket är ett mäktigt verktyg och en förutsättning för att skapa förståelse, igenkänning och möten människor emellan. Den språkliga ojämlikheten är minst lika viktig att synliggöra och göra något åt som andra ojämlikhetsfaktorer om vi vill ha sammanhållning och tolerans i våra samhällen. Det är därför en stor glädje för mig att få lägga fram Nordiska ministerrådets redogörelse för uppföljningen av språkdeklarationen.

Redogörelsen beskriver verksamheten på språkområdet under den period som har gått sedan den föregående redogörelsen lades fram år 2015. Deklarationen om nordisk språkpolitik, eller språkdeklarationen, beskriver de långsiktiga språkpolitiska målen för Nordens samhällsbärande språk. I Norden betraktar vi alla språk som likvärdiga, men de har inte samma roll. Danska, finska, isländska, norska och svenska är statsbärande språk. Dessa språk utgör tillsammans med färöiskan, grönländskan och de samiska språken de samhällsbärande språken i Norden. Mellan de nära besläktade och ömsesidigt förståeliga grannspråken, danska, norska och svenska, har vi i en nordisk språkgemenskap. De nationella minoritetsspråken och teckenspråken i Norden har en särställning. Ansvaret för uppföljning av språkdeklarationen är nationellt, och prioriteringen mellan arbetsområden och åtgärder kan därför variera i de nordiska länderna, Färöarna, Grönland och Åland.

Landrapporterna visar att det är ett brett fokus på språk i Norden. Språk lyfts fram som ett kulturarv samt som ett identitets- och kommunikationsredskap. I Danmark, Sverige och Norge samt Färöarna gäller detta för grannspråksförståelsen. Det finns ett särskilt fokus på

främmande språk både för de yngre eleverna och för universitetsstudenterna. Danmark lyfter speciellt fram arbetet med en nationell språkstrategi och etableringen av ett nationellt centrum för främmande språk, medan Finland pekar på språkundervisning för de yngsta - något som också Norge lyfter fram. Åland pekar på kopplingen till arbetet med att främja EU:s mål om två språk utöver modersmålet. Det är generellt fokus på parallellspråkighet i högre utbildning, även om det visas på olika sätt. Färöarna och Grönland lyfter fram förhållandet mellan danska och engelska. Island pekar på de positiva effekterna för danskämnet som de bilaterala avtalen mellan Island och Danmark har för undervisningen i danska. I Finland, Norge och Sverige pågår satsningar knutna till de nationella minoritetsspråken. Sverige visar på stärkta rättigheter för nationella minoritetsspråk från och med 2018. Finland utreder möjligheten för digital fjärrundervisning i samiska, och på Färöarna har språkrådet sedan 2017 haft ansvaret för färöiskt teckenspråk.

Flerspråkighet som en resurs och fokus på barn och unga, utbildning och kulturens roll lyfts fram i flera av de olika rapporterna. Flerspråkighet var dessutom ett tema under den informella delen av ministerrådsmötet för utbildningsministrar i april 2018. Ministerrådet för utbildningsministrar har en budgetpost som är öronmärkt för språksamarbetet. Utöver detta finns ett delprogram inom Nordplus som direkt fokuserar på Nordens samhällsbärande språk. Det finns dessutom öronmärkta medel för mobilitet knutet till språk. Det handlar om utbytesprogram för grundskolan och gymnasieskolan. Förutom att goda språkkunskaper i sig underlättar för mobilitet bidrar mobiliteten till att främja språkkompetenser i Norden. Också kultursektorns nyetablerade stödprogram Volt, som har fokus på barn, unga, kultur och språk, bidrar förstås till det nordiska språksamarbetet tillsammans med stora delar av kultursektorns övriga verksamhet och samarbetsministrarnas program för barn och unga, Nordbruk.

I enlighet med moderniseringsreformen i Nordiska ministerrådet genomgår språksamarbetet en mindre administrativ omorganisering som kommer att gälla från 2019. Detta sker bland annat för att öppna upp för en större tematisk och ekonomisk flexibilitet och därmed ge bättre möjligheter än tidigare till att lyfta fram teman som står högt på den språkpolitiska

dagordningen i länderna. MRU kommer att lägga fram ett nytt samarbetsprogram för sektorn under 2019, och i detta samarbetsprogram kommer det att redogöras för politiska prioriteringar inom språkområdet. Arbetet med samarbetsprogrammet har satt igång, och Nordiska rådets utskott för kunskap och kultur i Norden har fått ett första utkast. Tack för er uppmärksamhet!

Informasjon

Tale nummer

142

Type

Indlæg

Person

[Anna Ekström](#)

Speaker role

Gymnasie- og vidensløftminister

Dato

31.10.18 11:36

Sak

[Redegjørelse om oppfølging av språkdeklarasjonen med landrapporter
\(Dokument 11/2018\)](#)